

Vei-taro e dau tarogi wasoma

Cula ni itatarovi ni COVID-19

E tauvi au tiko na COVID-19 Gauna cava au rawa ni cula kina e na icula ni itatarovi?

Kevaka ko se bera ni cula ena itatarovi ni COVID-19, e dodonu me soli vei iko na imatai ni cula ni oti e 4 na macawa mai na gauna ko biuta mai kina na itikotiko vakarautaki se otela ni korotini ka me qai soli vei iko na ikarua ni cula ni oti e 6 na macawa mai na kena imatai.

Kevaka ko sa cula oti ena imatai ni itatarovi qai tauvi iko na COVID-19, e dodonu mo cula ena kena ikarua ni oti e na macawa mai na gauna ko biubiu mai kina e na itikotiko vakarautaki se otela ni korotini.

E sega ni dodonu mo cula tale kevaka ko sa cula oti vakarua qai tauvi iko na COVID-19.

Au veitaratara voleka sara. Gauna cava au rawa ni cula kina e na icula ni itatarovi?

Kevaka ko veitaratara voleka kei na dua e tauvi COVI-19 e rawa ni ko cula ena itatarovi ni oti e 14 na siga mai na gauna e oti kina na nomu tiko vakatikitiki. E gadrevi me vakadeitaki e na nomu vakadikevi ni sega ni tauvi iko na COVID-19 se kunei vei iko e dua na kena ivakatakilakila.

Gauna cava e rawa ni'u qai cula kina ena itatarovi?

E rawa ni ra cula ena itatarovi na lewe ni matavuvale e sa sivia na yabaki 12 kevaka e ra sega ni tiko vakatikitiki. E rawa ni ko lako ki na dua na vanua ni veicula se na vanua ni veicula ni ko vodo toka ga ena nomu motoka, se qirita na talevoni ni veicula ni itatarovi e na 0800 21 12 21. Se qirita na talevoni ni bula ni cula ni itatarovi ni COVID-19 ena 0800 282926. E rawa talega ni ko vakadeitaka na gauna ni nomu cula e na mona livaliva <https://bookmyvaccine.covid19.health.nz/>

Vakaevei kevaka o au e dua na veitaratara voleka ka au sa cula talega ena itatarovi?

E dodonu mo tiko vakatikitiki me 14 na siga kevaka ko sa cula oti ena itatarovi. E solia na veitaqomaki vinaka na icula ni itatarovi me tarova na tauvi mate bibi, ia e sega ni dua na icula ni itatarovi me 100 na pasede na kena mana. E se rawa tikoga ni ko tauvimate se vakadewataka na manumanu ni mate vua tale e dua veitalia sara mada ga kevaka e dua kunei vei iko e dua na ivakatakilakila lailai ni COVID-19.

Me ikuri ni ivakamacala:

Qirita na Talevoni ni bula ena 0800 358 5453 (sega ni saumi 24 na aua ena 7 siga ka ra tiko talega na dau vakadewa vosa). E rawa talega ni ko raica na Unite COVID website ka sa tu kina na vakadewa keii [vakasala me baleta na tiko vakatikitiki](#), se www.arphs.health.nz se www.covid19.govt.nz.

Tukutuku raraba me baleta na COVID-19

Ko au e dua na veitaratara voleka, na cava meu cakava?

E 4 na ka e dodonu mo cakava kevaka ko iko e dua na veitaratara voleka.

1. Tikoga e vale ka vakayawaki ira na lewe ni matavuvale ka vakamura na ivakasala ni tiko bulabula. E gadrevi mo tikoga e vale me yacova ni sa vakadeitaki vakarua ena nomu vakadikevi ni sega ni tauvi iko na COVID - 19 se sa veivagalalataki na Tabana ni Bula.
2. Vakadikevi vakatotolo ena ika 5 kei na ika 12 ni siga. E ra sa volai tiko na veivanua ni veidikevi [i ke](#) se ena [Vakarautaka na Pasifika](#) website se Volamata
3. Qarauna me ratou tiko vakayawa mai vei ira tale e so na lewe ni nomu vuvale me yacova ni sa vakadeitaki ni sega ni tauvi iratou.
4. Vakaraitaka vei ira na vakaillesilesi ni tabana ni bula na veika ko gadreva me rawa ni dou tikoga kina vakadua e vale ka taqomaki ira tale e so.

Ena so tale na kena itukutuku raica na <https://www.arphs.health.nz/public-health-topics/covid-19/for-cases-and-contacts/>

Na cava na kena ibalebale na vakayawaki iko mai vei ira na tani?

Mo tiko vakatikitiki tani mai vei ira tale e so koni vakaitikotiko vata e vale. Oqo ena taqomaki ira me ra kakua ni tauvimate. Kakua ni biuta na nomu vale ena dua tale yavu, vakavo ga na nomu vakadikevi. Kevaka ko sega ni bula vinaka qirita na Talevoni ni bula sega ni saumi ena 0800 358 5453 ena vuku ni vakasala. Kakua ni laki cula ena itatarovi, cakacaka se ki na sitoa. Tovelea mo kakua ni tiko ena rumu e ra tiko tale kina e so. Me baleta e so tale na itukutuku ni tiko vakatikitiki, raica na <https://covid19.govt.nz/health-and-wellbeing/protect-yourself-and-others-from-covid-19/stay-home-if-youre-sick/#when-to-stay-home>

Na cava me ra cakava na vo ni noqu vuvale?

Me ra tikoga e vale, ia e rawa ni ra soqoni vata. E ra sega ni rawa ni biuta na vale me yacova ni ko sa taura na macala ni nomu vakadikevi e na ika 5 ni siga ka vakadeitaki talega ni sega ni tauvi iko. E ratou na qiriti iko na tabana ni bula me baleta na veika ko rawa ni gadreva ka sauma talega na nomu taro kevaka e tiko e so.

Na cava meu cakava kevaka au a lako ena dua na vanua qarauni ka vakadikevi tiko?

Na vanua e qarauni ka vakadikevi sa i koya na vanua e a lako kina e dua e tauvi COVID-19.

Kevaka ko rogoca ni dua e tauvi COVID-19 ena dua na vanua (me vaka ena Valenilotu) mo raica na website ni tabana ni bula se sa volai tiko kina na vanua koya me qarauni ka vakadikevi. E na vakaraitaka na website na itukutuku ni veika mo cakava kei na dede ni gauna mo tikoga kina e vale. Kevaka e sega ni matata vei iko, e rawa ni ko qirita na Talevoni ni Bula e na 0800 358 5453 me baleta e so tale na ivakasala.

Na cava ena yaco kevaka e sa vakadeitaki ni sa tauvi au na COVID?

Ko na kerei mo lako kina dua na vanua vakarautaki ni tiko vakatikitiki me vaka na Jet Park se Novotel me rawa ni keitou qaravi iko kei na veika vakavuniwai ko gadreva. E ratou na qiriti iko mai na vanua koya me veivosakitaki na sala ni veilakoyaki vata kei na sala cava mo na yaco kina ki na vanua koya e na gauna e sa gadrevi kina mo lako.

Ena vakadeitaka na Tabana ni Bula ni tiko vei iko na memu wainimate kei na veika bibi tale e so. E ratou na veitalanoataka kevaka ko gadreva e dua na lewe ni vuvale me laki tomani iko ena itikotiko. Oqo e rawa ni okati kina na gone susu. Ena vakadikeva na Tabana ni Bula na nomu bula ka veivosakitaka na nomu vakadikevi taucoko ena gauna ko tiko kina e keya.

Ena veivosaki na Tabana ni Bula vata kei ira na lewe ni nomu vuvale me vakadeitaki kina ni sa tiko na kedratou kakana, wainimate kei na veika bibi tale e so.

Vakaevei kevaka e vakadeitaki ni sega ni tauvi au?

Kevaka e sa vakadeitaki ni sega ni tauvi iko e na ika 5 ni siga ni nomu vakadikevi, ko na tikoga e na itikotiko vakatikitiki me yacova ni sa yaco yani na itukutuku ni sega ni tauvi iko ena nomu vakadikevi ena ika 12 ni siga. E sa na rawa ni ko biuta mai na itikotiko kevaka ko bula vinaka ena ika 14 ni siga kevaka e sa vakadeitaki ena nomu vakadikevi ni sega ni tauvi iko, ka ratou sa vakadeitaka na Tabana ni bula ni sa rawa ni ko suka.

Vakaevei kevaka au tauvimate?

Yalo vinaka laki vakadikevi kevaka ko vakila ko iko ni ko tauvimate se dua tale na lewe ni vuvale. Qirita na Talevoni ni Bula ena 0800 358 5453 se na nomu vuniwai mo veitalanoa.

Na ivakatakilakila ni COVID -19 e rawa ni oka kina nae dua se vuqa vei ira oqo – ka rawa ni vaka talega na ivakatakilakila ni vei-mate tale e so

*surusuru kei na savu ni ucu, tekivu na vu se sa qai ca vakalevu sara, mosi ni itilotilo, yacova na 38°C na ivakarau ni katakata, cegu leka, sega ni vakila na iboi se ikanakana, coka ni kete, mosi ni ulu, mosi ni masela se mosi na yago kei na lualua.

Vakaevei keu sa tauvi COVID-19?

E sa na qiriti iko e dua na vakaillesilesi ni Tabana ni Bula me vakaraitaka vei iko ni ko sa tauvi COVID-19. E sa na gadrevi mo vakayawaki iko mai vei ira tale e so mo kakua kina ni vakadewataka na manumanu ni mate vua tale e dua. Ena taqomaki na nomu vuvale kei na itikotiko kevaka ko sa tiko vakatikitiki.

Ena tiko e dua na nomu idavodavo, valenisili kei na TV ena itikotiko vakatikitiki. E na soli vei iko na kemu kei na kakana mamada ena maliwa ni gauna ni kana, sega ni saumi na Wi-Fi kei na sala ni so na isulu.

Ena vakarautaka na Tabana ni Bula na nomu toki ki na itikotiko vakarautaki. Na itukutuku [i ke](#) ena vukei iko mo kila na itukutuku ni veika mo kauta keina veika ena rawa ni soli vei iko ena gauna ko sa yaco yani kina.